

Socialförsäkringsminister Ardalan Shekarabi
Socialdepartementet

Hemställen om en förbättrad arbetsskadeförsäkring under pandemin och att långtidssjuka i covid-19 inte ska utförsäkras

Arbetsskadeförsäkringen under pandemin

OFR, Offentliganställdas Förhandlingsråd, med bland andra medlemsförbund Vårdförbundet, har sedan pandemin startade för mer än ett år sedan i förhandlingar med Sveriges Kommuner och Regioner, krävt att arbetsskadeförsäkringen inom kommun- och regionsektorn kompletteras så att den ger full ekonomisk kompensation till den som i sitt arbete blivit sjuk i covid-19. De som arbetar inom samhällsviktiga yrken och som med risk för den egna hälsan stått i frontlinjen under pandemin måste helt enkelt hållas ekonomiskt skadeslösa. För närvarande finns det stora begränsningar när det gäller vilka grupper som kan få arbetsskadeersättning som förorsakats av smitta.

Dessutom återfinns i de kollektivavtalade kompletterande arbetsskadeförsäkringarna - för KR-sektorns del, TFA-KL - det mycket begränsande försäkringsvillkoret att sjukdomen eller besvären måste finnas kvar i minst 180 dagar för att arbetsskadeersättning vid smitta ska kunna utgå. De kollektivavtalade försäkringarna är extra viktiga när det gäller arbetsskada, då den allmänna försäkringen främst kompenserar i de fall där skadan eller besvären kan väntas bli bestående under minst 12 månader framåt. Det är inte rimligt att till exempel en sjuksköterska med en månadslön på 40 000 kr som blir sjukskriven i covid-19 i ett halvår, ska förlora 35 000 kronor före skatt. Det grundläggande ekonomiska skyddet vid sjukdom, sjukförsäkringen, ger inte ett tillräckligt bra skydd. SKR har inte på något sätt gått oss fackliga till mötes och förhandlingarna mellan de centrala parterna är avslutade.

Vi föreslår att det snarast genomförs tillfälliga åtgärder för att komma till rätta med bristerna i arbetsskadeförsäkringen under pandemin. Åtgärderna måste ges retroaktiv verkan från pandemins början, från den 1 januari 2020 och gälla till dess att pandemin är över. De merkostnader som kan komma att uppstå för arbetsgivarnas del bedömer vi helt kan täckas av överskottet i AFA Trygghetsförsäkrings försäkringsrörelse.

Regeringen har visat stort engagemang för de arbetstagare och andra som påverkats av covid-19 och föreslagit och genomfört en lång rad åtgärder sedan våren 2020. Uppdraget till Inspektionen för socialförsäkringen, ISF, att bland

annat analysera om arbetsskadeförsäkringen bör täcka in fler yrkesgrupper än i dag vid covid-19, är också mycket viktigt i sammanhanget. OFR har med stort intresse tagit del av ISF:s rapport i denna fråga från den 26 april 2021.

Vård- och omsorgspersonal och andra grupper med patient-, klient- eller elevnära arbete har under våren haft en fortsatt oerhört tuff situation med mycket hög smittspridning och för vårdens del ett stort antal svårt sjuka patienter. Krisavtal har tillämpats i regionerna och många anställda är på gränsen till utmattning. Nu måste samhället i konkret handling visa sitt stöd för alla dessa samhällsbärare.

Sjukförsäkringen under pandemin

En annan kritisk och akut fråga är situationen för dem som drabbats av covid-19 och som har blivit eller riskerar att bli utförsäkrade från sjukförsäkringen. De genom de redan beslutade ändringarna som gäller från den 15 mars 2021 ökade möjligheterna att få behålla sjukpenningen efter dag 180 måste i vart fall för covid-19-ärenden få gälla också efter dag 365 i sjukperioden. En stor grupp personer med covid-19-relaterade sjukdomar närmar sig nu eller har redan passerat denna gräns. De kan inte kastas åt vargarna. Under pandemin måste samhället göra dessa helt nödvändiga undantag.

OFR och Vårdförbundet vill nu se följande omedelbara åtgärder

1. Vård- och omsorgspersonal och andra arbetstagare med patient-, klient- eller elevnära arbete som drabbats av covid-19 i sitt arbete ska få full ekonomisk kompensation för inkomstförluster och andra skador på grund av sjukdomen. Kompensationen ska ges med retroaktiv verkan från pandemins början. En arbetsgrupp med företrädare från Socialdepartementet och de centrala fackliga organisationerna i kommun- och regionsektorn ska omedelbart tillsättas för att snarast lösa frågan. ISF:s ovannämnda rapport kan vara en utgångspunkt för det arbetet. OFR bedömer att det skulle kunna vara tillräckligt med en lämplig ändring av Förordning (1977:284) om arbetsskadeförsäkring och statligt personskadeskydd tillsammans med en stark uppmaning till de centrala kollektivavtalslutande parterna i KR-sektorn att (även här med retroaktiv verkan) göra ändringar i avtalsförsäkringen TFA-KL, så att kravet på att besvären efter smittan måste ha bestått i minst 180 dagar för rätt till ersättning, tas bort vid covid-19. Även andra lösningar som en tillfälligt rejält utvidgad allmän arbetsskadeförsäkring vid covid-19 kan diskuteras.

2. Åtminstone i covid-19-ärenden ska de från mars 2021 utökade möjligheterna att i långa sjukfall få behålla sjukpenningen från dag 180, utsträckas till att gälla även om sjukfallet pågår eller bedöms komma att pågå också efter dag 365 i sjukperioden.